

Procedura wobec dziecka krzywdzonego

obowiązująca w Szkole Podstawowej Pierwiosnek w Łodzi

I. Wprowadzenie

Niniejsze procedury obowiązują w Szkole Podstawowej Pierwiosnek w Łodzi, której organem prowadzącym jest Fundacja Dmuchawiec. Wewnętrzne procedury regulujące ochronę dziecka przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w naszej jednostce dokumentami: Statut Szkoły oraz obowiązującymi przepisami prawa:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991.120.526 ze zm.),
- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.),
- Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.),
- Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.).

Niniejsze procedury opracowano w oparciu o Informator: „Interwencja w przypadku dziecka krzywdzonego”. Poradnik adresowany jest do wszystkich osób i podmiotów, które mogą chronić dzieci przed przemocą w rodzinie i wspierać je, gdy są krzywdzone. Przedmiotowy Informator został sporządzony przez Przewodniczącą i Zastępcę Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łodzi i zawiera schematy postępowania służb, które powinny współdziałać w ramach interwencji. Zadaniem wspomnianego zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na szczeblu samorządu terytorialnego.

Istotne znaczenie przy ustalaniu procedur dotyczących postępowania w przypadkach cyberprzemocy i stalkingu miały następujące poradniki rekomendowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki:

- „Bezpieczna Szkoła. Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole”. Warszawa, sierpień 2017 r.,

- „Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół” Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, 2014 r.,
- „Bezpieczna Szkoła. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów”. Warszawa, wrzesień 2020 r.,
- „Standardy bezpieczeństwa online placówek oświatowych” Fundacja Odkrywców Innowacji, Warszawa 2015 r.

Niniejszy dokument reguluje procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem, rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuacje w określony procedurami sposób postępowania. Ilekroć w niniejszych procedurach jest mowa o:

- krzywdzeniu dziecka należy rozumieć jako każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja WHO). Krzywdzenie dzieci to też bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:
  - przemoc psychiczna – przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie,
  - przemoc fizyczna – szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie ręką, bicie przy użyciu przedmiotów, klaps,
  - przemoc seksualna – gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych,
  - przemoc ekonomiczna – unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny,
  - zaniedbanie – głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jakie ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,
  - alienacja rodzicielska – ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica,
  - cyberprzemoc – wszelkie formy przemocy z użyciem technologii informacyjno-komunikacyjnych (Internet, telefon, media społecznościowe, komunikatory, gry online), w tym: nękanie, ośmieszanie, zastraszanie, szantażowanie, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających lub

kompromitujących treści, zdjęć i filmów, podszywanie się pod inne osoby (kradzież tożsamości), wykluczanie z grup online, hejt, mowa nienawiści.

- przemoc domowej rozumianej jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
  - zachowania narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
  - zachowania naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
  - zachowania powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
  - zachowania ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
  - zachowania istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym te podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

II. Działania podejmowane w ochronie dziecka przed przemocą

Przemoc w rodzinie jest terminem szerokim. Wyróżniamy przemoc rodziców wobec dziecka, przemoc wobec partnera w związku, przemoc wobec osób starszych w rodzinie. Na określenie przemocy w związku partnerskim stosuje się terminy: wzajemna przemoc w parze, przemoc w związku partnerskim, przemoc małżeńska. Dziecko, zarówno w sensie prawnym, jak też psychologicznym, materialnym i do pewnego wieku także biologicznym, jest osobą zależną. Obowiązkiem osób dorosłych jest troszczenie się o jego dobro. Wynika on z naturalnych więzi (rodzice, krewni), z roli zawodowej związanej z pracą z dzieckiem i wreszcie ogólnoludzkiej odpowiedzialności za innych członków społeczeństwa. Odpowiedzialność tę dodatkowo regulują przepisy prawa. Szkoła, ze względu na swoje ustawowe zadania m.in. w zakresie kształcenia, wychowania oraz opieki, wspomagania wychowawczej roli rodziny, zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, umożliwienia uczniom korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej, zobowiązana jest zarówno do zapobiegania krzywdzeniu uczniów, jak i do podejmowania działań, gdy uczeń jest zagrożony, a w szczególności, kiedy zagrożenie to pochodzi od samych rodziców.

Szkoła Podstawowa Pierwiosnek w Łodzi, udzielając pomocy uczniowi doświadczającemu przemocy w rodzinie, kieruje się następującymi zasadami:

- nadzór nad prowadzeniem przypadku dziecka krzywdzonego sprawuje Dyrektor Szkoły, udzielając wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w pomoc,
- koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu jest wychowawca klasy, do której uczeń uczęszcza,
- każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany do reagowania,
- podejmowane działania opierają się na diagnozie ucznia i jego sytuacji – opartej na informacjach od pracujących z nim nauczycieli, wychowawcy klasy, pedagoga, psychologa, personelu niepedagogicznego, ewentualnie z innych dostępnych danych,
- zasadą udzielania pomocy uczniowi krzywdzonemu przez szkołę jest współpraca zespołowa.

Postępowanie w sprawach kryzysowych z udziałem ucznia prowadzone jest w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego ucznia. Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących. Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw dziecka jest dyrektor. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie respektowania praw dziecka jest pedagog szkolny.

III. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

Szkoła Podstawowa Pierwiosnek w Łodzi zatrudnia osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi. Aby sprawdzić powyższe, szkoła podczas rekrutacji żąda następujących informacji:

- wykształcenie,
- kwalifikacje zawodowe,
- przebieg dotychczasowego zatrudnienia kandydata,
- zaświadczenia o niekaralności (nie ma takiej konieczności jedynie wówczas, gdy nauczyciel jest ponownie zatrudniany w tej samej szkole, a przerwa w zatrudnieniu nie przekroczyła 3 miesięcy. W przypadku niemożliwości przedstawienia informacji z KRK pracownik zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekaralności oraz toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych).

Szkoła może prosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.

Przed dopuszczeniem pracownika do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi Szkoła jest zobowiązana sprawdzić osobę zatrudnioną w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Wydruk z Rejestru przechowywany jest w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.

Każdy przyjmowany pracownik zostaje zapoznany z niniejszymi procedurami.

IV. Zasady bezpiecznej relacji personel–uczeń

Nadrzędnym celem wszelkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły jest troska o dobro ucznia i jego najlepszy interes. Personel traktuje każdego ucznia z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby. Absolutnie niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec ucznia w jakiegokolwiek formie. Personel w pełni przestrzega obowiązującego prawa, wewnętrznych przepisów szkoły oraz swoich osobistych umiejętności i kompetencji w celu osiągnięcia tych celów. Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z uczniami obowiązują wszystkich pracowników, stażystów oraz wolontariuszy i są potwierdzone przez podpisanie odpowiedniego oświadczenia.

Pracownicy zobowiązani są do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami. Należy za każdym razem rozważyć, czy reakcja, komunikat lub działanie wobec ucznia jest adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.

Gdy do szkoły uczęszcza uczeń przewlekle chory, nauczyciel zobowiązany jest zapoznać się z pozyskanymi przez szkołę informacjami na temat choroby ucznia oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu. Nauczyciel zobowiązany jest wspólnie ze specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej do możliwości psychofizycznych tego ucznia.

Komunikacja z uczniami

- W komunikacji z uczniami należy zachować cierpliwość i szacunek.
- Słuchać uważnie uczniów i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku, specjalnych potrzeb i danej sytuacji.
- Nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać ucznia. Nie wolno krzyczeć na ucznia w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa ucznia lub innych.
- Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących ucznia wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych uczniów. Obejmuje to wizerunek ucznia, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej, a także informacje dotyczące rozwoju emocjonalnego, fizycznego i seksualnego, w tym kwestie związane z dojrzwaniem.

- Podejmując decyzje dotyczące ucznia, należy poinformować go o tym i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania.
- Należy szanować prawo ucznia do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić ucznia, należy wyjaśnić mu to najszybciej, jak to możliwe.
- Nie wolno zachowywać się w obecności uczniów w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- Warto zapewniać uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć wychowawcy klasy, pedagogowi, psychologowi szkolnemu lub innej zaufanej dorosłej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
- Tematy związane z dojrzewaniem, seksualnością oraz emocjami należy omawiać z uczniami z taktem, w sposób dostosowany do wieku i etapu rozwojowego, w ramach przewidzianych programem nauczania (m.in. wychowanie do życia w rodzinie) oraz indywidualnego wsparcia ze strony pedagoga lub psychologa szkolnego.

Kontakt fizyczny z uczniami

Każde przemocowe działanie wobec ucznia jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z uczniem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby ucznia w danym momencie, uwzględnia wiek ucznia, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego ucznia może być nieodpowiednie wobec innego. Warto zawsze kierować się swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję ucznia, pytając o zgodę na kontakt fizyczny i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez ucznia lub osoby trzecie. Należy szczególnie pamiętać, że uczniowie w okresie dojrzewania są bardziej wrażliwi na kwestie cielesności i prywatności – wskazane jest zachowanie odpowiedniego dystansu fizycznego i każdorazowe pytanie o zgodę.

- Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej ucznia.
- Nie wolno dotykać ucznia w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- Zawsze należy być przygotowanym na transparentne wyjaśnienie swoich działań.
- Należy zachować szczególną ostrożność wobec uczniów, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że uczeń będzie dążył do nawiązania

niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc uczniowi zrozumieć znaczenie osobistych granic.

- Kontakt fizyczny z uczniem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. W przypadku zaobserwowania jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub uczniów, należy poinformować o tym osobę odpowiedzialną.
- W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych lub udzielenia pierwszej pomocy wobec ucznia należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z uczniem.
- Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów, wycieczek i „zielonych szkół” niedopuszczalne jest spanie z uczniem w jednym łóżku lub w jednym pokoju (poza pokojem przeznaczonym dla większej liczby uczniów pod opieką wychowawcy zgodnie z przepisami).

Zasady bezpiecznych relacji w środowisku cyfrowym

- Pracownik szkoły nie nawiązuje z uczniem prywatnych kontaktów w mediach społecznościowych (np. nie zaprasza ucznia do znajomych na prywatnych kontach, nie akceptuje takich zaproszeń od uczniów).
- Komunikacja z uczniem i rodzicami odbywa się przez oficjalne kanały szkolne (dziennik elektroniczny, służbowy adres e-mail, oficjalne grupy klasowe prowadzone przez wychowawcę).
- Pracownik nie udostępnia uczniom swoich prywatnych numerów telefonów, prywatnych adresów e-mail ani kont w komunikatorach prywatnych, chyba że jest to uzasadnione potrzebą wynikającą z procesu dydaktyczno-wychowawczego i zaakceptowane przez Dyrektora.
- Pracownik nie wymienia z uczniem prywatnych wiadomości o charakterze osobistym, intymnym, romantycznym ani materiałów o charakterze seksualnym lub mogących być za takie uznane.
- Wszelkie zaobserwowane nieprawidłowe relacje cyfrowe między dorosłymi a uczniami należy zgłaszać Dyrektorowi.

V. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych uczniów

Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych uczniów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Szkoła, uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku ucznia.

W swoich działaniach szkoła kieruje się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków uczniów. Dzielenie się zdjęciami i

filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów uczniów, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo uczniów.

Szkoła wykorzystuje zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój uczniów – chłopców i dziewczęta, uczniów w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.

Uczniowie mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie użyty.

Szkoła uzyskuje pisemne zgody rodziców na robienie uczniom zdjęć oraz publikowanie ich w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej szkoły. Przed zrobieniem zdjęcia i publikacją szkoła pyta również o zgodę samego ucznia. Każdorazowo szkoła wyjaśnia uczniom, do czego wykorzystane zostaną zrobione zdjęcia lub nagrania. Rodzic ma prawo wycofać swoją zgodę w każdym momencie trwania roku szkolnego, bez wskazywania uzasadnienia swojej decyzji.

Jeśli wizerunek ucznia stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców ucznia nie jest wymagana.

W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości rejestrują wizerunki uczniów do prywatnego użytku, informujemy o tym, że:

- Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki uczniów i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku uczniów także przez ich rodziców,
- Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki uczniów nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych uczniów wyrażą na to zgodę,
- Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku ucznia.

Jeśli uczniowie, rodzice lub opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku ucznia, szkoła respektuje ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustala z rodzicami prawnymi i uczniami, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować ucznia, aby nie utrwałać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie szkoła przyjmie, nie będzie wykluczające dla ucznia, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

Uczniowie są edukowani w zakresie świadomego i bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych, w tym konsekwencji udostępniania własnego wizerunku i wizerunku innych osób w Internecie. Szkoła prowadzi działania profilaktyczne dotyczące ochrony danych osobowych i wizerunku w sieci dostosowane do wieku uczniów.

VI. Jak rozpoznać przemoc wobec ucznia?

Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że uczeń doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie z dużym prawdopodobieństwem można podejrzewać, że mamy do czynienia z krzywdzeniem ucznia. Zareaguj, gdy:

- Uczeń jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie,
- Uczeń kradnie jedzenie, pieniądze itp.,
- Uczeń żebrze,
- Uczeń jest głodny,
- Uczeń nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.,
- Uczeń nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku,
- Uczeń ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, rany, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia,
- Podawane przez ucznia wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. Uczeń często je zmienia,
- Pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach wychowania fizycznego, niechęć do przebiegania się w obecności innych,
- Uczeń nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- Uczeń boi się rodzica lub opiekuna, boi się powrotu do domu,
- Uczeń wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- Uczeń cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości, biegunki, duszności itp.,
- Uczeń jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. lub zachowuje się agresywnie, jest pobudzony, samookalecza się itp.,
- Uczeń osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości, nagle przestaje odrabiać prace domowe, opuszcza zajęcia, wagaruje,
- Uczeń ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet, media społecznościowe itp.),
- Uczeń używa środków psychoaktywnych (papierosy, e-papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze),
- Uczeń nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. „lepkość” dziecka),
- Uczeń moczy i zanieczyszcza się bez wyraźnego powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,
- Uczeń ma otarcia naskórka, bolesność narządów płciowych i/lub odbytu,
- W pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu ucznia zaczynają dominować elementy/motywy seksualne nieadekwatne do wieku,

- Uczeń jest rozbudzony seksualnie nie stosownie do wieku,
- Uczeń ucieka z domu,
- Nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania ucznia,
- Uczeń izoluje się od rówieśników, nie ma przyjaciół, jest wykluczany z grup klasowych (również w przestrzeni cyfrowej),
- Uczeń wykazuje oznaki zaburzeń odżywiania,
- Uczeń mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza.

Należy zwrócić uwagę i wzmóc czujność, gdy:

- Rodzic (opiekun) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń ucznia,
- Rodzic (opiekun) odmawia lub nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem ucznia (nie pojawia się na zebraniach, nie odbiera telefonów od wychowawcy),
- Rodzic (opiekun) mówi o uczniu w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje ucznia (np. używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”),
- Rodzic (opiekun) poddaje ucznia surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca ucznia,
- Rodzic (opiekun) nie interesuje się losem i problemami ucznia,
- Rodzic (opiekun) często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa uczeń,
- Rodzic (opiekun) jest apatyczny, pogrążony w depresji,
- Rodzic (opiekun) zachowuje się agresywnie,
- Rodzic (opiekun) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością, np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
- Rodzic (opiekun) nie ma świadomości lub neguje potrzeby ucznia,
- Rodzic (opiekun) faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- Rodzic (opiekun) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z uczniem (na przykład podczas zabawy),
- Rodzic (opiekun) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Jak rozmawiać z uczniem krzywdzonym?

- Należy zadbać o sprzyjające warunki rozmowy (oddzielny pokój, z dala od osób postronnych, brak pośpiechu),
- Warto przyjąć pozycję ciała dostosowaną do pozycji ucznia – usiąść lub przykucnąć,
- Używać języka zrozumiałego dla ucznia,
- Okazywać uczniowi szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie,

- Być cierpliwym – uczeń może zaprzeczać prawdzie, milczeć, odpowiadać „nie wiem”, zmieniać temat,
- Nie naciskać na ucznia – wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem,
- Unikać naprowadzania ucznia na odpowiedzi,
- Okazać zrozumienie, że niełatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny,
- Wyrażać uznanie za odwagę podjęcia rozmowy, tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi,
- Być świadomy oznak zaniepokojenia ucznia o los rodziców – nie należy wypowiadać przy nim negatywnych opinii o rodzicach,
- Nazywać przemoc – przemocą i pokazać uczniowi, że nie jest winny tego, co zrobił dorosły,
- Wesprzeć ucznia – utwierdzić w przekonaniu, że nie tylko jego to spotkało, że wiele dzieci przeżywa podobne problemy,
- Wyjaśnić uczniowi w przystępny sposób, co zamierzasz dalej robić,
- Pamiętać, jak trudna jest sytuacja ucznia ze względu na:
  - wstyd,
  - poczucie winy,
  - strach przed ponownym skrzywdzeniem,
  - tajemnicę,
  - lojalność wobec sprawcy przemocy.

Na podstawie: Poradnika: „Interwencja w przypadku dziecka krzywdzonego” opracowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi.

WAŻNE!

- Uczeń, mówiąc o przemoc, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach,
- Uczniowi może towarzyszyć lęk o los rodzica, opiekuna i swój własny,
- Okoliczności ujawnienia są związane z odseparowaniem ucznia od osoby krzywdzącej – odległość równa się poczuciu bezpieczeństwa, bliskość oznacza lęk,
- Zniekształcenia w sposobie myślenia ucznia – poczucie winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc.

Źródło: Katarzyna Fenik-Gaberle, Renata Kałucka, „Dziecko niepełnosprawne oraz chore przewlekłe a przemoc w rodzinie. Rozpoznanie”. Scenariusz szkolenia dla pracowników oświaty. Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2019 r.

VII. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia ucznia

- W przypadku uzyskania przez pracownika szkoły informacji, że uczeń jest krzywdzony, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do dyrektora szkoły.
- Dyrektor szkoły wzywa opiekunów ucznia, którego krzywdzenie podejrzewa, i informuje ich o podejrzeniach.
- Dyrektor szkoły powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia na podstawie rozmów z uczniem, nauczycielami, wychowawcą klasy i rodzicami oraz plan pomocy uczniowi.
- Plan pomocy uczniowi powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
  - wsparcia, jakie szkoła zaoferuje uczniowi,
  - skierowania ucznia do specjalistycznej placówki pomocy dziecku (jeżeli istnieje taka potrzeba).

W przypadkach bardziej skomplikowanych dyrektor powołuje Zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi: pedagog szkolny, psycholog, wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń, dyrektor i inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu ucznia.

- Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy uczniowi, spełniający wymogi określone wyżej, na podstawie opisu sporządzonego przez wychowawcę klasy lub dyrektora szkoły oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji,
- Plan pomocy uczniowi jest przedstawiany przez wychowawcę klasy lub dyrektora szkoły rodzicom (opiekunom) z zaleceniem współpracy przy jego realizacji,
- Wychowawca klasy lub dyrektor szkoły informuje rodziców (opiekunów) o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia ucznia do odpowiedniej instytucji (prokuratura, policja lub sąd),
- Po poinformowaniu rodziców przez wychowawcę klasy lub dyrektora szkoły – zgodnie z punktem poprzednim – dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu,
- Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji (załącznik nr 1). Kartę załącza się do akt osobowych ucznia.

Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu ucznia lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

VIII. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego

- Pracownik podejrzewający krzywdzenie ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego zgłasza problem do wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły.
- Uczeń został skrzywdzony – nastąpiła przemoc fizyczna, psychiczna lub uczeń był świadkiem przemocy w rodzinie – zostało zagrożone dobro ucznia – nastąpiło podejrzenie przestępstwa popełnionego na szkodę ucznia.
- Dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, który zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia:
  - prowadzi rozmowę wyjaśniającą z uczniem podejrzanym o doświadczanie krzywdzenia w obecności pedagoga lub psychologa szkolnego,
  - prowadzi rozmowę z rodzicem/opiekunem (w przypadku przemocy w rodzinie – z rodzicem/opiekunem niekrzywdzącym) w obecności pedagoga lub psychologa szkolnego,
  - przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia,
  - informuje o zachowaniach lub wypowiedziach ucznia wskazujących na doświadczenie krzywdzenia,
  - omawia rolę rodzica (opiekuna) w podejmowaniu interwencji (wspieranie ucznia) – proponuje wsparcie,
  - informuje o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej – informuje o placówkach świadczących pomoc.
- W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia miał miejsce, na wniosek dyrektora szkoły, właściwy organ wszczyna postępowanie zmierzające do ustalenia planu pomocy uczniowi (zapewnienie mu bezpieczeństwa, wsparcie go przez placówkę, ewentualnie skierowanie go do specjalistycznej placówki wsparcia).
- Należy ustalić z rodzicem/opiekunem kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje.
- Gdy zaplanowane działania nie przyniosą efektu, należy uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty”.
- Jeśli będą nieprzestrzegane ustalenia kontraktu lub niewłaściwe wykonywanie władzy rodzicielskiej, należy złożyć (równoległe lub niezależnie) wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację ucznia/rodziny.
- Dyrektor szkoły może również złożyć zawiadomienie na policję lub do prokuratury.
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.

IX. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia ucznia przez pracownika szkoły

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie ucznia przez pracownika szkoły zgłasza problem dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności – organowi prowadzącemu, tj. Fundacji Dmuchawiec.
- Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, uczniem (w obecności pedagoga lub psychologa szkolnego), jego rodzicami lub prawnymi opiekunami.
- Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z uczniami do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
- W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra ucznia, Dyrektor podejmuje wobec osoby krzywdzącej działania wynikające z Kodeksu pracy i Karty Nauczyciela. Jeśli występuje podejrzenie popełnienia przestępstwa, powiadamia odpowiednie służby.

X. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia ucznia w szkole przez rówieśników

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie ucznia w szkole przez rówieśników lub krzywdzony uczeń zgłasza problem do wychowawcy klasy, pedagoga lub psychologa szkolnego.
- Wychowawca klasy wraz z pedagogiem lub psychologiem powinien przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z uczniem/uczniemi oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi bądź koleżanki.
- Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca klasy wraz z pedagogiem lub psychologiem powinien opracować plan pomocowy dla ucznia – ofiary i ucznia – sprawcy.
- Plan pomocowy powinien uwzględniać między innymi: indywidualne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, działania mediacyjne, pracę z całą klasą (np. zajęcia o tolerancji, empatii, przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej), monitorowanie sytuacji ucznia oraz konsekwencje wynikające ze Statutu Szkoły.
- W przypadku bardziej skomplikowanym pedagog lub psycholog powinien zgłosić problem do dyrektora szkoły.
- Dyrektor powołuje zespół wychowawczy, w skład którego wchodzi: wychowawca klasy, pedagog lub psycholog, dyrektor szkoły oraz inni nauczyciele, pracownicy szkoły, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.
- Rodzice (opiekunowie) obu stron są informowani o sytuacji i włączani w działania naprawcze.

- W przypadku stwierdzenia czynu o znamionach przestępstwa (np. pobicie, groźby karalne, czyn o charakterze seksualnym, znęcanie się), dyrektor szkoły powiadamia policję oraz sąd rodzinny.

XI. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy wobec ucznia

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem mediów elektronicznych – Internetu, telefonów komórkowych, mediów społecznościowych, komunikatorów, gier online. Do najczęstszych form cyberprzemocy w szkole podstawowej należą: obraźliwe wiadomości, hejt, publikowanie poniżających lub kompromitujących zdjęć i filmów, podszywanie się pod inną osobę (kradzież tożsamości), wykluczanie z grup klasowych online, groźby, szantaż, rozsyłanie szkodliwych treści.

- Każdy uczeń, rodzic lub pracownik szkoły, który zauważy przejawy cyberprzemocy wobec ucznia, zgłasza problem wychowawcy klasy, pedagogowi, psychologowi szkolnemu lub dyrektorowi szkoły.
- Wychowawca klasy wraz z pedagogiem lub psychologiem prowadzi rozmowę z uczniem poszkodowanym, dbając o jego bezpieczeństwo emocjonalne i poczucie, że nie ponosi winy za zaistniałą sytuację.
- Niezbędne jest zabezpieczenie dowodów cyberprzemocy: zrobienie zrzutów ekranu, zachowanie wiadomości, linków, postów. Dowody zabezpiecza pedagog lub wychowawca klasy. Ważne: dowodów nie należy usuwać.
- Należy ustalić sprawcę lub sprawców cyberprzemocy. Jeśli sprawca jest uczniem szkoły, dalej obowiązuje procedura jak w przypadku krzywdzenia przez rówieśników (rozdz. X), z uwzględnieniem specyfiki przemocy cyfrowej.
- Jeśli sprawcą jest osoba spoza szkoły lub osoba o nieustalonej tożsamości, szkoła doradza rodzicom zgłoszenie sprawy na policję oraz administratorom platformy, na której doszło do cyberprzemocy.
- Rodzice ucznia poszkodowanego oraz rodzice ucznia – sprawcy są niezwłocznie informowani przez wychowawcę klasy lub dyrektora szkoły o sytuacji oraz o podjętych działaniach.
- Uczeń poszkodowany otrzymuje wsparcie psychologa lub pedagoga szkolnego. W razie potrzeby zostaje skierowany do specjalistycznej placówki pomocowej.
- Wobec ucznia – sprawcy stosuje się działania wychowawcze i konsekwencje przewidziane w Statucie Szkoły. Praca ze sprawcą powinna obejmować rozmowę uświadamiającą, naprawę szkody (np. usunięcie treści, przeprosiny), oraz w razie potrzeby skierowanie na zajęcia terapeutyczne.
- W przypadku, gdy cyberprzemoc nosi znamiona przestępstwa (np. groźby karalne, zniesławienie, publikowanie wizerunku bez zgody, treści o charakterze seksualnym z udziałem małoletniego), dyrektor szkoły powiadamia policję.

- Szczególną uwagę należy zwrócić na przypadki rozpowszechniania w sieci treści intymnych z udziałem małoletnich (tzw. sexting, child sexual abuse material) – w takiej sytuacji szkoła ma obowiązek niezwłocznie powiadomić policję, niezależnie od woli rodziców.
- Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji (załącznik nr 1).
- Szkoła prowadzi działania profilaktyczne dotyczące cyberprzemocy i bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych w ramach godzin wychowawczych, zajęć z pedagogiem, programu profilaktyczno-wychowawczego oraz spotkań z rodzicami.

XII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

- Jeżeli zachodzi potrzeba, należy udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej / wezwać pogotowie.
- Niezwłocznie powiadomić o fakcie dyrektora szkoły.
- Powiadomić rodziców (opiekunów) ucznia.
- Osoba będąca świadkiem zdarzenia powinna zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
- Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, narkotyków, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję.

XIII. Procedura „Niebieskiej Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” jest procedurą interwencji obejmującą działania wielu służb, mającą na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieją podejrzenia, że jest dotknięta przemocą domową. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej, współpracując ze sobą, opracowują plan pomocy dostosowany do potrzeb rodziny, udzielając jej wszechstronnego i kompleksowego wsparcia w jego realizacji.

Podmiotami zobowiązanymi do działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” są przedstawiciele:

- jednostek pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,

- ochrony zdrowia.

Wymienione podmioty są uprawnione i zarazem zobowiązane do prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” w każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.

Procedura „Niebieskiej Karty” nakłada na szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec ucznia przemocy domowej, jeżeli np. uczeń:

- Ma ślady przemocy fizycznej – ślady uderzeń, oparzeń, siniaki, rany, często zdarzające się opuchlizny, złamania, zwichnięcia itd.,
- Ma ślady przemocy psychicznej – moczenie, nadmierna potliwość, bóle, zaburzenia mowy związane z napięciem nerwowym, odrętwienie, nadmierne przymilanie się, wybuchowość itd.,
- Przejawia trudności w nawiązywaniu kontaktu, niską samoocenę, wycofanie, lęki, depresję, płaczliwość, zachowania destrukcyjne, agresję, apatię, nieufność, uzależnianie się od innych, zastraszenie, unikanie rozmów itd.,
- Ma brudny strój, nieodpowiedni do pory roku, rozwój, wzrost i wagę nieadekwatne do wieku, nie korzysta z pomocy lekarza mimo przewlekłej choroby itd.

Procedurę „Niebieskiej Karty” należy wszcząć na podstawie samego uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie, chociażby nieopartego żadnymi dowodami (art. 9d ust. 4 ustawy), ale już dalsze prowadzenie procedury wymaga uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny (art. 9d ust. 2 ustawy).

Pracownik zauważający niepokojące symptomy lub będący świadkiem krzywdzenia ma obowiązek reagować. W takim przypadku pracownik zobowiązany jest poinformować Dyрекcję, wychowawcę klasy, do której uczęszcza uczeń, oraz pedagoga lub psychologa szkolnego o zaistniałej sytuacji.

Procedura „Niebieskiej Karty”:

- „Niebieską Kartę” zakłada dyrektor szkoły, wychowawca klasy lub pedagog szkolny, który podejrzewa, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy. (Decyzję o założeniu Niebieskiej Karty warto skonsultować z gronem pedagogicznym lub zespołem wychowawczym).
- Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doświadcza przemocy w rodzinie.
- W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec niepełnoletniego ucznia czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec ucznia, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.

- Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga lub psychologa szkolnego. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”.
- W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie).
- Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łodzi, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

Dane kontaktowe do przewodniczącego Zespołu:

Tel. 42 207 14 62

Adres e-mail: zi@mops.lodz.pl

Podczas rozmowy telefonicznej można uzyskać:

- Wsparcie psychologiczne,
- Informacje o prawnych i proceduralnych możliwościach zatrzymania przemocy w rodzinie,
- Pomoc w postaci interwencji podjętej przez Pogotowie „Niebieska Linia” na rzecz osób krzywdzonych (także w przypadku, gdy osoba skazana za stosowanie przemocy nadal znęca się nad rodziną i/lub nie przestrzega postanowień sądu).

Kontaktując się z infolinią, można zachować anonimowość – nie trzeba się przedstawiać ani podawać miejsca zamieszkania.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

XIV. Ważne telefony i adresy

- Telefon Zaufania – 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 – 08:00; w soboty, niedziele i święta – całodobowo),

- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info,
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu),
- Fundacja Feminoteka – Telefon przeciwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19),
- Centrum Praw Kobiet – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3),
- Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15),
- Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu),
- Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc” – tel. 800 120 148 (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu),
- Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20),
- Dyżurnet.pl – zespół ekspertów reagujący na nielegalne treści w Internecie, w tym materiały przedstawiające seksualne wykorzystywanie dzieci – <https://dyzurnet.pl>, tel. 801 615 005,
- Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol” – <https://twojparasol.com/>.

Załącznik nr 1 – Karta interwencji

1. Imię i nazwisko ucznia	
2. Przyczyny interwencji (forma krzywdzenia)	
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia	

4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa	Data	Działanie

5. Spotkanie z opiekunami ucznia	Data	Opis spotkania

6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	• Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • Wniosek o wgląd w sytuację ucznia/rodziny, • Procedura „Niebieskiej Karty”, • Inny rodzaj interwencji. Jaki?: .....
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji	

8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informację o wynikach/działaniach jednostki/działania rodziców	Data	Działanie

Załącznik nr 2 – Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci

.....
(Miejscowość, data)

Ja, ..., PESEL ....., oświadczam, że nie byłam/em skazany za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/em się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi w Szkole Podstawowej Pierwiosnek w Łodzi i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(podpis)